

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2013 > Formidling og demo af ny viden > Bekæmpelse af aksfusarium i hvede og tritcale

Bekæmpelse af aksfusarium i hvede og tritcale

Hvis en sprøjtning skal have en rimelig effekt, skal den udføres inden for de cirka syv dage, hvor hveden blomstrer. Promilleafgiftsfonden for landbrug

Det er kun nødvendigt at bekæmpe aksfusarium under visse betingelser og i et begrænset antal marker. Nedbørsforhold omkring blomstring, jordbearbejdning og forfrugt er de vigtigste parametre, når behovet for at bekæmpe aksfusarium fastlægges. Se hvordan de enkelte faktorer vægter i [risikovurderingsskema for fusariumtoksinet DON i hvede](#).

Bekæmpelse af aksfusarium foretages for at reducere indholdet af fusariumtoksiner i kornet. Angrebene af aksfusarium er i Danmark kun i relativ få tilfælde så kraftige, at der er tale om udbyttetab. Et lavere toksinindhold kan kun værdisættes ved dyrkning af hvede til opfodring af egne grise eller ved dyrkning af brødhvede.

Problemet er, at grise er følsomme over for høje toksinniveauer, og i EU er der fastsat grænseværdier for korn til human ernæring, blandt andet brødhvede. Ved salg af brødhvede skal toksin-indholdet ligge under de vejledende grænseværdier. I foderkorn er der i dag kun såkaldte vejledende grænseværdier i EU. [Se Planteavlsoverorientering 124](#).

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Billede 1. Hveden blomstrer 1-7 dage efter skridning. Et aks blomstrer på 4-5 dage og en mark på ca. 7 dage. Blomstringen begynder midt i akset. På billedet er akset *afblomstret* midt i akset, og støvknapperne hænger ud.

Billede 2. Enkelte småaks angrebet af aksfusarium.

Forfrugt og reduceret jordbearbejdning

Der ses mest aksfusarium ved forfrugt majs og ved forfrugt hvede/tritcale og samtidig reduceret jordbearbejdning. Jo flere planterester fra forfrugten - jo mere smitstof er der. Er det fugtigt omkring blomstring, kan sprøjtning rettet mod aksfusarium være aktuel under disse dyrkningsbetingelser.

Bekæmpelse i tritcale kan også være aktuel under disse betingelser.

Ved pløjning er toksinniveauerne - uanset forfrugt (majs undtaget) - oftest lave, og bekæmpelse af aksfusarium anbefales ikke. Af risikovurderingsskemaet (se link ovenfor) fremgår, at der ved forfrugt korn og raps under pløjede betingelser kun er 1-3 procent risiko for overskridelse af grænseværdien for DON.

Nedbør nødvendig

Hyppig nedbør omkring blomstring fremmer angreb. Hvor forfrugten er majs, kan høje toksinniveauer også forekomme uden hyppig nedbør. Forfrugt majs for hvede og triticale frarådes generelt.

Bliver høsten meget forsinket på grund af hyppig nedbør, kan dette også øge toksinindholdet, men svampesprøjtning har ikke effekt mod denne sene smitte.

Sorter

Alle hvedesorter er mere eller mindre modtagelige for angreb af akksfusarium. De mest dyrkede sorter er middel modtagelige, mens Elixer og Genius er lidt mindre modtagelige. Se tabel 1.

Tabel 1. De mest udbredte hvedesorters modtagelighed over for Fusarium (Sortinfo).

Sort	Pct. af hvedeareal 2013	Fusarium (0-3) ¹⁾
Mariboss	32,0	2
Jensen	23,5	2
Hereford	22,2	2
KWS Dacanto	7,1	2
Tuareg	2,8	2
Sortsbl.	2,7	-
Tabasco	1,9	2
JB-Asano	1,8	2
Elixer	1,7	1
Genius	1,6	1
Frument	0,6	2
Ambition	0,3	2

¹⁾ 0 = ikke modtagelig, 3 = meget modtagelig.

Der er ingen oplysninger om de dyrkede triticalesorters modtagelighed.

Bekæmpes på blomstringstidspunktet

For at sprøjtning skal have en rimelig effekt, skal den udføres i løbet af de ca. 7 dage, hvor hveden blomstrer. Det er derfor nødvendigt at udføre en delt akksbeskyttelse, hvor sidste behandling trækkes til under blomstringen. Hvis der bliver for langt mellem de to behandlinger (over ca. 3 uger), må der i stedet udføres en ekstra behandling under blomstringen.

Lykkes det ikke at få bekæmpet omkring blomstring, droppes behandlingen, da effekten så vil blive for dårlig.

Valg af midler

Hvede: ved forfrugt hvede og samtidig reduceret jordbearbejdning kan der foruden hvedebladplet og Septoria være behov for at bekæmpe akksfusarium. I [Plantenyt nr. 781, 2013](#) er angivet løsningsforslag ved svampbekæmpelse under disse dyrkningsforhold. Til forebyggelse af akksfusarium i hvede anbefales 0,5 l Proaro eller 0,25 l Proline + 0,25 l Folicur eller 0,25 l Proline + 0,3 l Orius eller 0,25 l Proline + 0,5 l Osiris. En ekstra effekt mod akksfusarium kan opnås ved tilsætning af ekstra Folicur/Orius. Ønskes øget effekt mod Septoria eller hvedebladplet kan dosis af Proline øges lidt.

Jo højere dosis - jo bedre effekt mod akksfusarium og dermed toksinindholdet. I Landsforsøg er toksinindholdet blevet reduceret med 35-50 procent ved brug af 0,6 l/ha Proline (75 procent normaldosering) i fuld blomstring.

Folicur og Orius har effekt på akksfusarium, men midlerne har svag effekt på hvedebladplet og Septoria, hvorfor midlerne er blandet med Proline. Osiris har for svag effekt på hvedebladplet og er derfor også blandet med Proline.

Triticale: i triticale kan mod akksfusarium bruges 0,5 l Folicur, 0,6 l Orius eller evt. 0,4 l Proline eller 1,0 l Osiris. Proline har kun moderat effekt mod rust. Vær opmærksom på, at Folicur og Orius kun må benyttes to gange pr. vækstsæson.

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.